

Werner Söderström Osakeyhtiön
NÄYTELMÄSARJA

114

VÄINÖ VOIPIO

AATELOITU

YKSINÄYTÖKSINEN KOHTAUS
ISÄNMAAN HISTORIASTA

AATELOITU

Yksinäytöksinen kohtaaminen isänmaan historiasta

KIRJOITTANUT

VÄINÖ VOIPIO

PORVOO

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA 1929

*Rakkaalle äidilleen,
kansaansa kiinteästi kasvaneelle
Suomen jalolle naiselle
omistaa tämän kuvauksensa*

T e k i j ä.

ESISANA.

Tämä näytelmä, joka luonteensa mukaisesti pyrkii vain katkelmaksi draamateknillisessä mielessä, on silti kokonaisuus. Se haluaa olla juhlavireinen pienoistäytelmä tai draamallinen runoelma — miksi sitä tahdottaneenkaan nimittää.

Tekijä on velvollinen ilmoittamaan, että sysäys tähän isänmaan historiaan pohjautuvaan tuokiokuvaukseen on lähtöisin Kyösti Vilkun novellista »Kerran-kin oikea mies». Vieläpä on Vilkunalta tähän otettu pari kolme suoranaista sanalainakin. Silti aiheen käsittelytapa ja laajennus tehnevät sen, että teos esiintyy itsenäisenä tuotteena.

Viipurissa maaliskuun 3:ntena 1928.

T e k i j ä.

Henkilöt:

ANTERO ÄIMÄ, Suomen kamariviskaali.

MARKETTA, hänen vaimonsa.

KUSTAA, hänen poikansa.

KAARINA, hänen tyttärensä.

HARTIKKA SPEITZ, entinen lainlukija.

VÄRNSKJÖLD,

GYLLENHJELM,

ÖRNEKRONA,

STÄHLEFELT,

HARJAVA,

KASSURI,

RUOKKA,

} aatelisherroja.

} talonpoikia.

Antero Äimän sali Kokemäen Näyhälässä.

Talvipäivä v. 1650.

(Marketta-rouva hillityn vihreä kotikutoinen leninki yllään ja Kaarina, jolla on kotikutoinen harmaa leninki ja raidallinen esiliina, asettelevat ryijyjä huonekaluille. Hartikka Speitz istuu työpöydän ääressä tarkastaen ja liikutellen paksuja tilikirjoja.)

KAARINA:

Isän hauskaa nyt on matkaltansa
huoneen lämpöön päästä pakkasesta;
joka paikka paistaa puhtauttaan,
raitis tuoksu henkii kaikkialta.

MARKETTA

(hyvillä mielin):

Niinpä niin ja tänne vielä ryijy.
Auttaa voitko, sieltä, Kaarinainen?

KAARINA:

»Kaarinainen» äiti jälleen lausuu.
Siitä aina päätän äidin mielen:
Kun on äiti milloin mielissänsä,
nimen Kaarinaisen mulle antaa.

MARKETTA:

Niinkö luulet?

KAARINA:

Tiedän vanhastansa.

Äidin mielen ymmärtää mä voinkin.

(Haaveellisena:)

Varmaan onni armahin on oottaa ...

MARKETTA:

Oottaa?

KAARINA:

Niin, kun tietää, että täyttyy
armain toive hetken, kahden päästä.

MARKETTA

(katsoo pitkään):

»Armain toive», pikku Kaarinainen,
joko tunnet moiset linnunlaulut?

KAARINA:

Enhän, vain mä muuten mietin noita.

MARKETTA:

Pojat missä?

Enhän, vain mä muuten mietin noita

KAARINA:

Ilves kuului eilen
 nähdyn Harjavallan metsämailla.
 Pojat sinne kaikki ilvespyytöön.

MARKETTA:

Erkki myöskin?

KAARINA:

Erkkikin on myötä.

MARKETTA:

Vaikk' on vasta kolmentoista vanha.

KAARINA:

Totta mies on miehen alku myöskin.
 Kotiin hänkö jäisi, muut kun lähtee?

MARKETTA:

Isä siitä meille nuhteet antaa.

KAARINA:

Nuhteet antaa? Vielä raippaa ehkä.
 Hänpä siitä vasta riemuitseekin.
 »Pojat näyhäläiset näyttäkäätte ...»
 Isän vanha mielilause siinä,
 jolla heidät uhmapäiksi neuvoo.
 »Pojat näyhäläiset, näyttäkäätte ...»

KUSTAA

(tulee vauhdilla):

Katri hoi, ja äiti, kuulkaa kummat.
 Uutisen nyt kerron teille aimon.
 Isä aateloitu on ja uusi
 nimi meill' on loistokas ja uljas. —
 Stählefeldtin sillan luona näimme,
 uutisen hän tiesi, kertoi meille:
 isä ansioistaan kuuluisista
 aatelin on saanut arvokirjan.
 Vanha Äimä metsään heittää joutaa,
 nimen Ljusenstjerna tästä alkain
 saamme kilpehemme kaiverruttaa.

MARKETTA:

Puhut turhanpäistä tuulentuomaa.

KAARINA:

Sallit, narri, noin sä Stählefeldtin
 nimestämme pilkkaa tehdä vielä.

KUSTAA:

Enpä suinkaan, virkoin: ettei vainkaan
 Äimä sentään metsään jouda vielä.
 Stählefeldtin rauta ruostuneeksi
 missä nähdään, siellä Äimä vielä
 tietä aukoo.

KAARINA:

Stählefeldt taas siihen?

KUSTAA:

Nauroi. Tiesi, ett' on tässä
(osoittaa käsivarttaan)
 rautaa
 raisumpaa kuin hällä miekassansa.

MARKETTA:

Jälleen, hurjat, riitaa hankasitte.

KUSTAA:

Pysytelkөөn, houkka, siivommalla,
 vaikk' on vanhastansa suuri herra.

KAARINA:

Minne ilveksen te teurastitte?

KUSTAA

(harmitellen):

Erkki-poika uupui kesken leikin.
 — Äiti, nyt kun meidät aateloitiin,
 nyt on auki tie ja auki taival.
 Ylvästellen ei nyt tästä eelleen
 kenkään, eipä herra niskavinkaan
 meitä noin vain syrjästellä saakaan.
 Tuota aina mielessäin mä noiduin,
 ett' on heillä nimi, kilpi, arvo,
 jolla voiman kunnokkaamman puutteen
 peittää saattoivat ja kaikkialla
 päällimmäisnä kerman lailla voivat

aina kellitellä, hornan riettaat,
kansaa kiskomassa oivat urhot,
mutta kunnon töissä tohlot, laiskat.

MARKETTA:

Pienemmällä suulla selvinnetkö?

KUSTAA:

Isä nyt on aateloitu. Siitä
ylhä arvo meille kaikillenko
johtuu. Riemuitkaatte: Ljusenstjerna!

KAARINA:

Ljusenstjerna, kuulostaa se joltain.

KUSTAA:

Katri, ootpa tästä lähtein neiti,
linnanneiti Karin Ljusenstjerna.

KAARINA

(ilolla, hieman haavemielin):

Karin Ljusenstjerna.

KUSTAA:

Arvon neiti,
kosiolle Örnekrona saapuu.

KAARINA:

Niinkö? Saapukoon, jos mieli vainen.
— tyytyisitkö lankoon, herra Kustaa?

KUSTAA:

Jos ei arvokkaampaa mistään tulle,
kelpaa huhtikuinen pöllö mulle.

KAARINA:

Kustaa . . .

MARKETTA:

Etkö taida kieltäs hoitaa.
— Eipä Äimää ennen houkutelut
koreus ja loisto maailmassa.

HARTIKKA SPEITZ

(joka Kustaan tulon jälkeen on kiinnostuneena seurannut toisten keskustelua):

Eikö huokutellut, Greta-rouva?
Kun ei missä ollut houkutusta,
niin ei siellä myöskään koitelmusta.
Eihän Äimä kyllä ensimmäisnä
kullan pyytöön lennä, eipä suinkaan.
Totta varmaan hän, jos kenkään täällä,
kestänyt on miehenä miehellisnä.
Maassa tässä kurjimmassa Äimä
yksin auttanut on rahvaan miestä.
Mutta ken on mies, kun kulta kutsuu,
horjahtaa jo maineen hurmatessa.
»Äimä», nuori veljyt, metsään joutaa.
Onneksenne juon ma, Ljusenstjernet.
(Kohottaa mustetolpon ikäänkuin maljan.)

MARKETTA:

Saatkin, Speitz, sä maljas juoda mustan.
Aina vain on sulla karvas mieli,
sanat mustat.

SPEITZ:

Anteeks' pyydän; haastan,
minkä matkan pitkän taipaleella
korvin kuullut oon ja silmin nähnyt.

*(Marketta menee ja viittaa Kaarinan
mukaansa.)*

Isäs Äimä siis on aateloitu.
Sattui kerran arvo väärään mieheen.

KUSTAA:

Väärään mieheen, niinkö?

SPEITZ:

Väärään, väärään
— vaiko näin sen sulle lausun tässä:
Sattui suoraan mieheen väärä arvo.

KUSTAA:

Mitä haastatkaan sä, virkaheitto?

SPEITZ:

Arvo aatelin on kumma arvo:
perien sen saa, ken saa, ja niinpä
olkoon mies tai konna hän, niin aina

aatelisna astuu kehdestansa
 hautaan asti; mutta uusi arvo,
 se on, veljyt, palkka nöyrän seljän
 konnuuden ja ryöstön.

KUSTAA:

Moista haastat,
 palvelukseen Äimän oot sä käynyt,
 mutta herjaat herraas julkisesti.
 Leikit? Heitä hiiteen riena moinen!

SPEITZ:

Rienaa tää ei, eipä tuuman vertaa;
 enkä Äimää herjaakaan — me Hercle!
 Isäas kunnioitan, häntä yksin,
 hän on poikkeus, mi sääntöön viittaa.
 Huonoon seuraan kelpo mies nyt joutuu,
 jos on aatelisten aitaukseen
 Antti Äimä pantu. Äimä mies on,
 Speitz on toinen, itse lienet kolmas
 — muita ei, ei kautta kurjan Suomen,
 jotka kettujen ja sutten töitä
 eivät toimi. Nuori veljyt, katso:
 tilikirjain tarkkaajaksi tänne
 isäs, Äimä, vanhan Speitzin kutsui.
 Voutein kannot tuoss' on kirjaan viety.
 Joka lehti löyhkää vääryydestä:
 Ensinn kansaa kiskotaan ja syödään,
 ensin väärin kannetaan ja sitten
 väärin kruunun pussiin suoritellaan.

Valtiattaremme Kirstin vaari
 yhdeksännes Kaarle lausui ennen:
 ken on voudin töissä viisi vuotta,
 hirtehen ei, hiis vie, joudu suotta.
 Siihen aikaan, tiemmä, ensimmäisnä
 kihlakunnan hirsipuussa roikkui
 itse kihlakunnan voudin niska.
 Mutta nyt on jälleen aika toinen.
 Nytpä täällä käy kuin mun on käynyt.
 Hanhensulkaa tässä vain mä vuolen,
 mies niin oppinut kuin sentään oonkin.
 Tuomariksi valmistuin ja pääsin.
 Mutta oikein tuomitsin ja katso:
 mies jo matkaan, virka naulaan pantiin.
 Eikä siinä kyllin: tuomittiinpa
 Speitz jo sitten vielä kuolemaankin.

KUSTAA:

Kuolemaanko? Mistä syystä vihdoin?

SPEITZ:

Mistä syystä? Niinpä niinkin: syystä,
 — koska oikein tuomitsin, se syynä.
 Hovin herrat Auran kaupungissa,
 etummaisna presidentti Kurki
 — ei, vaan Kurck — kas ruotsalaiseen muotiin
 nimikin jo, horna vieköön, onhan
 miehen mielen myötä vääristetty.
 Niin, siis Kurck — tai Skurck — ja neuvosherrat

hengenniistoon miekkoisemme sääsi,
kun vain täysin selvin seikoin näytin
heidän tuomionsa harhaan käyneen.

KUSTAA:

Talteenhan on henkiparkas jäänyt.

SPEITZ:

Kristiinamme tarkistukseen nostin
hornan tuomionsa. Sainkin armon.
Vuoden vain niin istuin vankilassa.
Virka sentään niille teilleen hukku;
tänne vanhan ystävyuden vuoksi
Äimän kirjuriksi pääsin sitten.

— Hoijaa, veljyt nuori, usko neuvo:
viisas aina ulvoo sutten kanssa,
mies se yksin on, ken tietää pettää,
väärentää ja rikkautta pyytää,
omaa kansaa suomalaista karttain
ruotsalaista nöyrin niskoin pokkaa.
Hullu Speiz ei tuota tiennyt ennen;
Oikeaan ja suomalaisiin uskoi.

— Kerran, vuotta seitsentoista sitten,
näin mä kuinka umpipäin ja silmin
suomalainen nuorukainen vietiin
ruotsalaisen raadin tuomiolle.
Silloin oitis päätin lait ja säännöt
suomentaa ja niin mä vuoden päästä
painoon saatoin joukon artikloita.

Johdatuksen laadin, siinä lausuin:
 »Suomennoksen tein mä nöyrin mielin
 synnyinmaan ja oman kansan tähden.»
 Tätä ei kelvannut, se täytyi poistaa;
 »oma kansa» vaarallista kieltä
 kapinaa ja hiittä kuului olleen.
 Myös kun merkitsin mä Speitzin alle:
 »Fennicus et civis Tavastlandus»,
 niin ne arvon herrat pisti siihen
 loistavamman hännän vielä: »Svecus».
 Svecus kelpaa, muutu svecukseksi,
 veljyt nuori; syö ja sorra kansaas,
 suomalaista polje, Ljusenstjerna.
 Antti Äimä — Anders Ljusenstjerna:
 oiva käänne — huomisesta alkain.
 Siispä lykka till ja hauskaa seuraa!

(Saapuvat Harjava, Ruokka ja Kassuri takkuisin päin ja parroin, 40—60-vuotiset, risaiset, rääsyiset. Päästyään huoneeseen he tempaavat lakit päästään, kumartavat syvään ja asettuvat oven pieleen ryhmään. Yksi pyörittelee lakkiansa, toinen hypistelee nutun lievettä eikä kolmaskaan osoita varsin suurta päättäväisyyttä. Speitz ja Kustaa katsovat kuin kuvaelmaa, edellinen osoittaen ilmeillään Kustalle olevansa ikäänkuin kuvaelman esittäjä. Vasta pitkän tovin jälkeen katkaisee äänettömyyden.

SPEITZ:

Asiaakin lienee teillä, hölmöt.

Miksi raavit korvallistas, moukka?

Valitkuses tiedän ennakolta:
Stählefeld . . . ?

HARJAVA:
Niin Toolevelli . . .

SPEITZ:
Toolevelli, Toolevelli varmaan.

HARJAVA:
Niin se Toolevelli-herra taas on . . .

SPEITZ:
Taas on tehnyt herrain töitä, niinkö?

HARJAVA:
Liekö herrain vaiko . . . Liikaa otti . . .

SPEITZ:
Milloinkas ei liikaa ottanutkaan?

KASSURI:
Niin no . . . aina . . .

RUOKKO:
Meiltä otti varmaan . . .

SPEITZ:
Otti varmaan. — Ottaa saa, kun annat.
Mitä tuskaillet ja turhaa laulat?

Ken on koiran kohtalolle käynyt,
 koiran palkan saakoon. Niin on laki.
 — Metsän hukka askareensa hoitaa,
 kettu tietää pääsyn pälkähästä.
 Mutta miehet miesten nahkasissa
 koirain lailla herrojansa palvoo.
 Miksi ette auta itseänne?
 Tietäkää jo tehtävänne, hölmöt:
 Hukkaruoho Toolevellin peltoon!
 Tai jos ohran kylvöön käsketään, niin
 kylvä päivin, yöllä taasen varkain
 nopi poies viimeinenkin siemen.
 Aamuin anna, illan tullen taasen
 antamanne ottakaa pois jälleen.
 Niinhän herrat sääntöjensä laatii:
 Laki eilen antoi, huomiselta
 pois jo vaatii kaiken korkoinensa.

HARJAVA:

Niinkö, että . . .

KASSURI:

Tuota, että niinkö . . .

SPEITZ:

Niinpä juuri, tehkää niinkuin herrat!

KUSTAA:

Hornan töihin, Speitz, nyt johdatatte.

SPEITZ:

Tuskin liian varhain — mutta suotta.

(Viittaa ukkojen epäröintiin.)

(Kaarina saapuu tuoden kynttilähaarukkaa.)

HARJAVA:

Turhat haastit heittäkää jo, herra!

Tultiin tänne kammarviskaalille
kertomaan ja suojaa, turvaa saamaan.

Toolevelli väärää mittaa käyttää,
väärin mittaa, väärin laskee — totta.

Laki jossain lienee, määrä jossain.

Tätä kestää ei voi kenkään, herra,
kuningattarelle mennään — totta.

SPEITZ:

Minne kuninkaisiin? Merta väljää
liioin onpi soutaaksenne sinne.

Käskyt sieltä kaukaa parhaimmatkin
merta tuotaessa tuuliin haihtuu.

Jos ei taivas auta eikä horna,
turhaan pyydät valtaistuimelta.

Kohta saapuu Äimä, huomiselta
tulkaa. Hänpä Toolevellin sortaa;

kymmenen te saatte kaiken eestä,
minkä Toolevelli teiltä kiskoi.

Toolevellin rälssimantu teille
ilmaiseksi annetaan jo kaikki.

Jos ei siinä teille kyllin, saatte
 omin neuvoin yöllä ottaa varkain.
 Laki näin on, nyt sen tietää saatte,
 tyytykää, ja menkää hiiden kurkkuun!
(Hosuu miehet lähtemään ulos.)

KUSTAA:

Neuvos kaunis on, mut seuraukset
 tokko arvaat. Varkahiksi neuvot.

SPEITZ:

Neuvot? — Tokko — siinä ilkein puute
 näissä kurjan kulman moukarpäissä,
 ettei niihin pysty varkaan elkeet.
 — Jääköön, poika, leikki, vaikka kiusaa
 itse Horna milloin reuhkanauruun
 milloin koston: löisin, löisin varmaan
 Stählefeltin hurmeen höysteheksi
 talonpoikain peltotilkun multa...
 Jääköön leikki, jääköön kostonkiihko.
(Marketta saapuu kantaen pöytäkoristetta.)
 Totta yksin on tää nurja päätös:
 köyhä, kurja, orpo on tää kansa,
 jonka piiriin Luoja meidät saattoi.
 Ainiaaksi onko niin se luotu
 maata kyntämään ja taakkain kanton
 toisen eestä, moukan mieleen nöyrään,
 kurjuuteensa? — Nuori veljyt, eikö
 syty mieli sulla, eikö nouse
 kapinaan sun syömmes suomalainen?

Samaa verta suonissas sun virtaa,
 samaa juurta oot ja sille kasvat.
 Tähden lailla loistamaanko kaihoot
 vaiko työhön kansas mustaan yöhön?
 — Nousisit ja nostattaisit . . . Mutta
 miksi sotken tuumas riemukkaammat?
 Kerran ehkä ymmärrät ja tunnet,
 että ukko Speitz ei suotta surrut.

(Harjava, Ruokka ja Kassuri palaavat.)

HARJAVA:

Väärän neuvon annoit, herra, äsken.

RUOKKA:

Väärän, väärän.

KASSURI:

Kehnon kerrassansa.

SPEITZ:

Varkaan teille kun mä neuvoin, niinkö?

HARJAVA:

Niinpä niin, ja siksi vielä tultiin.
 Tehkoot herrat, minkä tehdä voivat,
 kiusatkoot ja viekööt viimeisetkin,
 yltykööt ja pellot maahan lyökööt;
 — varkahiksi eivät saa he meitä.
 Ennen mannut heitetään ja kaikki
 Korpeen painutaan kuin metsän karhut.

(Speitz, Kustaa, Marketta ja Kaarina katsovat kuin lumottuina. Ukot lähtevät.)

SPEITZ

(ryntää askeleen kohti lähtijöitä, käännähtää):

Kuulit, kuulit! Eikö soi sun korvas . . .

Tätä kestää ei voi lämmin rinta.

(Lyö sydämellensä; lähtee.)

KAARINA:

Kustaa, Speitz on liioin oikeassa.

Tahtoisinpa tunnustaa sen hälle
jalon mielen lohdukkeeksi kerran.

KUSTAA:

Oikeassa? Olkoon! Niinkuin onkin!

Mutta silti: juuri siksi meillä
syytä onkin riemuun. Valtakirja
työhön korkeampaan onhan aina
kilpi aatelin ja arvo ollut.

Kilpeen piirtäkäämme kultakirjoin:

»Kansan eessä maan ja kansan eestä!»

MARKETTA:

Harvoin, Kustaa, vuorten huiput kasvaa
samaa puuta kuin se laakso, josta
vuori nousee. Korkealta aina
tuskin nähdään kuinka maassa onkaan,
sinne tuskin kuuluu laakson äänet.

KUSTAA:

Äiti vanhoillansa olla tahtoo,
ylöspäin ois kulku vaivalloistal

KAARINA:

Kustaa . . .

MARKETTA:

Kuinka liekään, tuhma lienen,
nainen vain ja oksa kurjan kansan.
Mutta siihen kuulun, lapset, siihen.

*(Menee.)**(Vaiti-olo; Kustaa nolona.)*

KAARINA:

Outo maailman kulku vainen onkin:
Eilen Stählefeldin Ivar-poika
kulki Ruokon Antin kanssa rinnan;
käsityksin astuivat nuo jallit,
seitsenvuotiaiset miehentaimet
vuoroin kaulattain ja kynkästellen;
tänään näin ja vuotten päästä toisin:
toinen herra on ja toinen — moukka.

KUSTAA:

Senpä, sisko, aika kerran korjaa.
Siitä huoli pois, nyt meill' on juhla.

(Puolittain leikillä:)

Linna tehdään, tornit taivahille
nostetaan ja vallihaudat luodaan.

KAARINA

(yhtyy leikkiin):

Puistot hiekkakäytävin ja patsain,
nurmet syreenein ja ruusupensain.

KUSTAA:

Kuningattarenpa palvelukseen
ritariksi lähden täältä oitis.

KAARINA:

Linnanneiti täällä sillä aikaa
vartoo ... veljeänsä ...

KUSTAA

(veitikalla):

Veljeänsä?

KAARINA

(haaveellisesti):

Tai, jos tahdot, miksei sulhoansa ...

KUSTAA

(varovasti):

Kyllä tiedän ...

KAARINA:

Etpä tiedä vainkaan ...

KUSTAA:

Tiedän, sisko, tuumas kyllä tyystin,
Örnekrona ...

KAARINA:
 Vaiti, vaiti, Kustaa!
(Syleilee.)

KUSTAA:
 Hyväilyt sä säästä toiseen kertaan. —
 Miniäksi Örnechronan armon
 yksin arvoneiti kelpaa, tiemmä.
 Tää on sulle, sisko, päiväin päivä.
 Sydämen ja lemmen, kaiken päivä.
 — Onnitella saanko, linnanneiti?

KAARINA
(riemuisesti):
 Kiitos, Kustaa —
(haaveellisena)
 »kaiken, kaiken päivä!»
 — Eihän silti tarvis ylvästellä,
 kansaa unhoittaa ja karttaa, silti.

KUSTAA:
 Eipä tiedä, ehkä vuotten mittaan
 Örnechronan nuori linnanrouva
 Armo on kuin muutkin linnanrouvat,
 jolle naiset niiaa kirkkotiellä . .

KAARINA:
 Outo seikka on, en siitä pääse:
 toiset kukkuloille nousta saavat,
 toiset ainiaaksi laaksoon jäävät.
 Mistä syystä?

(Speitz tulee kirjoineen.)

KUSTAA:

Pois nyt turhat tuumat!
Hyvät onnen suomat niinkuin huonot
vastaanottakaamme nurkumatta.

MARKETTA

(tulee):

Puheet tokko viisaammiksi tulleet?

KUSTAA:

Tuskin: siitä tässä haastelimme,
minkälaisen linnan pystytämme,
minkälaisen saan mä miekan, töyhdön,
minkälaisiin pitseihin myös äiti
puetaan ja pynttäyksiin pannaan ...

MARKETTA

(suutahtaen):

Totta pitseihin ja pynttäyksiin! ...
Tule, Katri, hullutukset heitä,
apuas mä vielä hetken kaipaen.

(Marketta ja Kaarina menevät.)

KUSTAA

(harmistunein äänin):

Ken voi kieltää meitä aatelisna
kansan eestä toimimasta aina?

SPEITZ

Susi seurahansa koiraa kutsuu.

— »En käy moiseen seuraan», koira vastaa,
»revit lampaat, syöt ja raastat karjaa.»

— »Käy vain joukkoon», hukka siihen haastaa,
»pakko sun ei muitten lailla tehdä.»

Koira seuraan käy —ja huomiselta
suttien kanssa ulvomaan se oppii.

Uuteen huomiseen kun siitä päästään,
koira ensimmäisnä lampaan kaataa.

Siinä sulle ohje, Ljusenstjerna,

Siispä vielä kerran: hauskaa seuraa!

(Kuuluu kulkusten soittoa.)

KUSTAA:

Vaiti, vaiti, kulkuset jo soivat.

Isä saapuu.

(Menee.)

SPEITZ

(yksin):

Eipä yksin saavu,

kuudet kulkuset ja tiu'ut soivat.

Tuttu tuo on nuotti, vanha virsi.

Seura koottu on, on matkan mittaan

kaikki aatelisten linnat käyty.

Koko sääty nyt jo myötä tuodaan

juhlaa viettämään. Oi Ljusenstjerna!

Kynttilät nyt loistamaan
ja viinaa, oltta pöytään vaan.

(Pudistaa päätään.)

Vaikk' en tuota vielä täysin uskois.

(Menee.)

(Värnskjöld, Gyllenhjelm, Örnekrona ja Stählefelt saapuvat Kustaan seuraamina.)

VÄRNSKJÖLD:

Meillä erhetys siis varmaan ollut;
Vielä ei hän, uusi arvoherra,
saapunutkaan. Niinpä sallinette,
nuori herra Gustav Ljusenstjerna,
että täällä häntä vartoamme.

GYLLENHJELM:

Kuinka lienenkään mä kulkusista
väärin päätellyt, kun luulin, että
Äimän aisakello kaikui tiellä.
Sehän peijakas jo aivan soitti
arvoherran aisakellon lailla . .
Uskoin, että »Ljusenstjernan» kaiku
aina aisakelloon asti yltyi.

STÄHLEFELT:

Arvelit siis, vanha koiranleuka,
että kulkusetkin aateloitiin
miehen kanssa yhtä haavaa.

KUSTAA

(hämmästyen ja pahastuen):

Kuinka?

GYLLENHJELM:

Eipä kuinkaan. Stählefeldt vain uskoo,
että ensi polven aateluuteen
kuuluu vielä rippeet vanhan säädyn.

STÄHLEFELT:

Aivan niinkuin vanha vaateparsa,
sarka, pieksut, tuohivirsut, puukot.
Niitä oitis eipä saakaan yltään.

GYLLENHJELM:

Eihän heinämies saa kohta päältään
ohdakkeita eikä puntarpäitä.

STÄHLEFELT:

Eikä läävän astujankaan saappaat
hetikohta kirkkaimmillaan kiillä.

KUSTAA:

Pilkkaa, herrat, onko haasti moinen?

GYLLENHJELM:

Rauhallisna olkaa, nuori herra,
meill' on vainen taipumus ja muoti
meillä, nähkääs, joitten heimojuuret
viisin polvin aatelistoon yltää,
uuden kilven pintavernissasta
haistaa nokkaan tuoreen maalin tuoksu.

STÄHLEFELT:

Niinpä niinkin, nuori Ljusenstjerna,
 tähän toisen polven mies jo ootte,
 Teidän tehtävänne täällä olkoon
 — isä kun nyt ensin sarkavaatteet
 vaihtanut on verkahan ja silkkiin,
 — muuttaa huoneen kuosi uuteen uskoon.

GYLLENHJELM:

Oikein lausuit, täällä onhan kaikki
 vanhaa »näyhäläistä», suomalaista,
 etten lausu: lappalaista. Ryijyt,
 peurannahkat, niistä haiskahtaahan
 saunapirtin vinka, noitahöyryt...

KUSTAA:

Ehkä haiskahtaakin. Entäs sitten?
 Jos ei miellyttää voi tuoksu moinen,
 miksi tänne...

*(Marketta ja Kaarina tulevat. Herrat tervehtivät
 kunnianosoituksin.)*

VÄRNSKJÖLD:

Margareta-rouva, ylväs rouva,
 Sallinette meidän tänne tulla,
 arvoherran, ylvään Ljusenstjernan
 vastaanottoon juhlapäivänänsä.
 Toinen toisen kulkussoittoon tässä
 sotkeuduttiin; senpä vuoksi luultiin
 kammarviskaali jo saapuneeksi.

MARKETTA:

Herrat tehkää niinkuin mielinette.
Äimä siitä varmaan riemastuupi.

GYLLENHJELM:

Enää Äimä ei, vaan Ljusenstjerna.

MARKETTA:

Niin käy viestit, mutta mulla Äimään
tottunut on kieli niinkuin mieli.

STÄHLEFELT:

Uuden tottumuksen, ylväs rouva,
oppimaan nyt vaatii uusi arvo,
jonka loiston töillään julkisilla
näin nyt ansainnut on Ljusenstjerna.

MARKETTA:

Uutta oppimaan mä tuskin lienen
kyllin nuori. — Puuta painakaatte,
virvoketta vierahille noudan.

(Menee.)

ÖRNEKRONA

*(joka on siirtynyt Speitzin pöydän äärellä seisovan
Kaarinan luo):*

Neiti Karin, harvinainen juhla
Näyhälään on tullut.

KAARINA

(puoleksi leikillä, puoleksi uhmalla):

Totta varmaan,
koska varsin harvinaiset herrat
Näyhälään nyt löytäneet on viitat.

ÖRNEKRONA:

Niinhän kyllä, vanhat säännöt, kuosit,
muodit ... miksi niitä mainitaankin ...
ennen turhat esteet nosti tielle,
eihän aatelin ja ... niin no ... niin no ...
Mutta nyt on esteet kaikki poissa;
vuorovaikutus voi varsin kaunis
perheittemme kesken alkuun päästä.
— Teitä monta kertaa, neiti Karin,
puhutella oisin suonut.

KAARINA:

Niinkö?

ÖRNEKRONA:

Viime sunnuntaina kirkkotiellä ...

KAARINA:

Oh ei ...

ÖRNEKRONA:

Katseestanne viipyvästä
luulin viestin saapuvan ja vihdoin
kysymättä jääneen kysymyksen

vastauksen saavan riemukkaimman.
— Tervetullut oonko vieraaksenne?

KAARINA:

Tervetullut aina, herra Eerik.

ÖRNEKRONA:

Päivä tää on taivaan kallis lahja,
kesän viesti kesken synkän talven,
jonka päättymistä tuskin uskoin.
Salvat porttien nyt auki lyödään ...
Neiti Karin, yhteen liittää saako
nimet Ljusenstjerna — Örnekrona?
Tähti kirkas vanhaan kotkankruunuun!

*(Speitz tulee pöytänsä ääreen, Marketta ja palvelus-
neito saapuvat pikarein ja juomin.)*

KAARINA:

Pyydän — toiste; muusta haastelkaamme!

(Örnekrona siirtyy muitten herrain luo.)

VÄRNSKJÖLD:

Oiva viini. Kiitos, Margareta rouva.

STÄHLEFELT:

Aatelinpa arvo tällä onkin
vanhastansa.

GYLLENHJELM:

Reinin hehkuvinta.

Onneksenne, rouva Ljusenstjerna!

VÄRNSKJÖLD:

Koko huonekunnan maljan juomme.

(Kaikki juovat, Speitz ei, herrat katsovat kyräten häneen.)

Oivaa Saksan juomaa, Saksan malliin;
niin on muoti niinkuin voitonmerkit
meillä suuren uskontaiston jälkeen.

STAHLFELT:

Eipä, kreivi, nyt on uusi muoti.
Eihän Baijerin ja Saksin tyyliin
enää kenkään viitsi kaunistella
eikä Hansan rihkamista huoli.
Ruotsi voitokkaasti Euroopalle
näytti vanhan ruotsalaisen kuosin.
Siispä turhaa merten tuolta puolta
turskan pyyntö. Ruotsalaiseen malliin
laadin linnan, puiston, huoneet kaikki.

GYLLENHJELM:

Niin on, oikein lausuit.

SPEITZ:

Ruotsin maalla,
herrat, kartanonne seisoo ehkä,
Ruotsin vahvaa multaa vainionne

kiittää saavat tähkäpäistään kenties.
Niinkö, arvon herrat? ...

STAHLEFELT:

Onhan täällä tyyni herra Speitzkin.

GYLLENHJELM:

Tuomarista pantu kirjuriksi,
vaikka yksin oikeutta puolsi;
huono palkka, väärä arvonnousu,
herra virkaheitto.

SPEITZ:

Niin on palkka niinkuin parhaimmilla.
Tuoreeltaan, te herrat, unhoitatte,
millä Ruotsin mahti äskemmittäin
luotiin. »Hakkaa päälle», arvon herrat,
»hakkaa päälle» Puolan mailla raikui,
Saksan hurmevainioilla kaikui.
Tuonko äänen unhoititte, hölmöt?
Ilman tuota tuskin Ruotsin maine
rantojansa kauemmaksi kuuluis.
Mutta niinkuin tappotanterille
tuodun pettukansan raskas nyrkki
voimakkaimmat iskut silloin antoi,
niinkuin vertaan vuodattaa se silloin
tinkimättä ennen muita tiesi,
niin se valtaherrain seljän taakse
sitten työnnettiin ja metsihinsä
omaan kohtaloonsa unhoitettiin.

Niin on käynyt myöskin mulle.
 Tyydyn, arvon herrat, tyydyn kyllä
 omaan kohtalooni nurkumatta,
 mutta siihen, herrat, vaivoin tyydyn,
 että teiltä unhoon jää niin paljon:
 Tämä maa ja kansa lapsiksensa
 teidät tietää. Multa Suomen teille
 leivän kasvattaa ja voiman antaa.
 Minkä palkan synnyinmaanne saapi?
 Kantapäänne maahan painaen ja
 hartioille kansan kiiveten Te
 korkealle valtaherrain piiriin
 ponnistatte, kunniaa ja valtaa
 yksin itsellenne pyydystellen.
 Omaa kansaa hylkien te sieltä
 korkealta silmät siihen luotte,
 seljän norjan sille notkistatte,
 joll' on korkein kunnia ja mahti.
 Kahden, kolmen napanuoran päässä
 suomalaisen pirtin kynnykseltä
 syntymänne varsin unhoitatte,
 Ruotsin juurta, ruotsalaista verta
 suonistanne, narrit, hankoilette.
 Nyt on täällä Ruotsin Kristiinalla
 valta, mutta aikain oikut voi sen
 siirtää tuonne päivännousun puolle,
 Novgorod ei turhaan siellä valvo.
 Jos niin käy, niin sinne, arvon herrat,
 palvelukseen pyrkimään te käytte,
 uutta kunniaa ja uutta kultaa

kärkkymään ja ryssän oltta juomaan.
— Taivas auttakoon, jos silloin täällä
kansa vielä nukkuu ...

STÄHLEFELT:

Täähän peijakasta, että täällä
moinen henkipatto suutaan soittaa.

GYLLENHJELM

(miekkansa tuppea kohottaen):

Tuosta antaisin, jos sillä oisi
miehen arvo ...

MARKETTA:

Herrat, arvon herrat ...

STÄHLEFELT:

Tuksin miekka verta löytää voisi,
moisen nahkakirjurin on mahlat
jäässä niinkuin pettu pakkasella.

SPEITZ:

Siltä kuulustaako, arvon herra?

STÄHLEFELT:

Vaiti, lurjus haasta pöckelöille!
Täältä potkaisen sun tunkiolle.

(Marketta ja Kustaa tulevat avuksi.)

MARKETTA:

Arvon herrat, Hartvig Speitz on täällä jäsen perheen, niinpä Äimän katto suojaa täällä häntä niinkuin teitä.

KUSTAA:

Loukkaukset jääkööt!

MARKETTA:

Speitz, te työtä jatkaa voitte jälleen.

GYLLENHJELM:

Paina nokka nuuskintaasi, lurjus!

(Ulkoa kuuluu kulkuset.)

KAARINA:

Isä saapuu.

(Kaarina ja Kustaa ulos.)

VÄRNSKJÖLD:

Siispä rauha maahan.

(Äimä, 50—60-vuotias, täysissä miehuuden voimissa oleva, saapuu uhkuen miehekkyyttä ja kotiintulon iloa; kun hän näkee herrat, käy pieni varjo yli kasvojen, sitten hän tarjoo käden Marketalle. Kaarina tulee myös.)

ÄIMÄ

Marketalle ensimmäisnä päivää!

(Riisuu turkkinsa, Kaarina korjaa sen.)

Sitten, arvon herrat, terve teille!

Vierailunne merkityksen arvaan.

(Kustaa palaa.)

VÄRNSKJÖLD:

Tapaa vanhaa noudattain nyt täällä

kihlakunnan rälssimiehet kaikki

tervehdimme teitä, arvon herra,

jolle ansioista tunnetuista

aatelin on suotu ylhä arvo.

Ylhä herra Anders Ljusenstjerna ...

ÄIMÄ:

Olen Äimä.

VÄRNSKJÖLD:

Mutta aatelointi?

Viesti väärin kertonutko oisi?

STAHLEFELT ja GYLLENHJELM:

Satan — Donnerwetter, minkä liemen

täällä juoda saamme päällisiksi!

ÄIMÄ:

Viesti kertonut on oikein, mutta ...

HERRAT:

Mutta?

ÄIMÄ:

Suomen kansan lapsi oon mä.
Niin mä oon ja tahdonkin myös olla;
nimi taattojen jo Äimä ollut.

SPEITZ

(ryntää etualaan ja huudahtaa):

Äimä, Äimä, miesten mies, nyt kerro!
Kuulkaa, herrat!

GYLLENHJELM:

Vaiti, nurkkaherra!

SPEITZ:

Kohta nähdään, ken on nurkkaherra!

STAHLEFELT

(Äimälle):

Hillitkää te hullu kirjuriinne,
korvat rikki huutaa ihmisiltä.

SPEITZ

(pilkallisesti):

Ihmisiltä!

ÄIMÄ:

Vaiti, Speitz jo, vaiti!

GYLLENHJELM:

Häädä pakkaseen tuo hanhensulka!

ÄIMÄ:

Täällä hän on vanhaa ystävyyttä,
sananvuoro hällä on kuin teillä.

(Speitz palaa paikalleen.)

— Kiitos teille, arvon herrat kaikki,
parhain tarkoituksin ootte tulleet.
Mutta tehnyt oon kuin rinta käski.

VÄRNSKJÖLD:

Viesti kertonut on: kreivi Brahen
suositukseen teille suotiin arvo
aatelin ja nimi Ljusenstjerna;
Tukholmasta Turkuun tultuanne
itseltänsä käskynhaltijalta
aateliston säätykirjan saitte.

ÄIMÄ:

Totta on se kaikki, kreivi Värnskjöld.
Mutta arvon tarjouksen torjuin,
säätykirjan annoin antajalleen.
Toisin en, en voinut. Lausuin vainen:
»Olen suomalainen, mulle riittää
suomalaisen kansanmiehen arvo.» —
Päättehiksi oisin voinut veistää:
»Kruununvarkaats oppineet on Äimää
pelkäämään ja Ljusenstjernan kaiku
heille kenties liian lauha oisi.»

Senpä vuoksi, parhaat arvoherrat,
Ä i m ä n tässä näätte niinkuin ennen.

VÄRNSKJÖLD:

Pettymys on meille . . . olkoon niinkin.
Ken ei seuraan tahdo, pois se jääköön.
Pyytämään ei meillä kieli taivu.
Mutta pelkään: entinenkin suhde
väliltämme näin nyt täysin katkee.

ÄIMÄ

(tyynesti):

Lämpimäksi ei se, arvon herrat,
toki ollut ehtinytkään tulla.

STAHLFELT:

Ei, se totta on ja olkoon. — Matkaan!
(Viittaa päännökökkäyksin muut herrat seuraamaan.
Muitten lähtöä tehdessä ja kumartaessa Örnekrona
palaa Kaarinan luo.)

ÖRNEKRONA:

Portit jälleen suljettiin meiltä,
neiti Karin.

KAARINA:

Kenties . . .

ÖRNEKRONA:

Aivan varmaan.

(Katsoo vakavasti, kumartaa ja lähtee muitten jäl-
jessä.)

KAARINA

(itseksseen):

Portit suljettiin? — Ken ne sulki!

MARKETTA:

Herrat lähtevät...

(Kustaa ja Kaarina katsovat toisiinsa pettyneinä, Speitz hyppii ilosta, ääneti, mutta silmät hehkuen siirtyvät herrasta herraan; nämä katsovat noloina toisiinsa ja vetäytyvät ovelle, kumartavat, lähtevät.)

MARKETTA:

Herrat lähtevät, mä pyydän heidät jälleen?

ÄIMÄ

(ajatuksissaan, kuin hymähtäen):

Tehköt niinkuin mieli heillä,
vapaa valta — lähteköt tai jääköt.

MARKETTA:

Loukkasit nyt heitä.

ÄIMÄ:

En voi muuten,
jos mä haavoitin, lie keinot heillä
haavat nuolla, puolestansa purra.

(Menee huoneeseensa, Marketta seuraa.)

SPEITZ:

Kultakirjaimin mä muistiin piirrän
 tämän päivän, riemastuksen päivän.
 Epäluulo kerran petti, kerran!
 Voitti usko ihmiseen ja mieheen:
 Harvoin suotu taivaan kallis lahja.

KUSTAA:

Mitä virkat, sisko?

KAARINA

(*tuskaisena*):

Tuskin tiedän
 — isä oikein toimii, niin sen uskon.

KUSTAA:

Mutta Erik Örnekrona läksi
 viime kerran, sisko.

KAARINA

Varmaan, varmaan . . .

ÄIMÄ

(*palaa*):

Satutinko, loukkasinko heitä?
 Heitä, taikka kansaa suomalaista.
 Muuta tietä en mä tässä löydä.
 (*Marketta saapuu.*)
 — Katri-tyttö, itket? — Turhamaisuus
 onko mieleen ehtinyt jo päästä?

Lapsikulta, — kuule Kustaa myöskin —
 polvi-polveen, taaton vaariin asti,
 ehkä kauemmaskin Äimät täällä
 viljelleet on maitaan Näyhälässä
 yhtä rintaa kansan muunkin kanssa.
 Kiettaroiset, äidin laaja heimo,
 uhrannut on varmaan yhtä kauan
 työnsä täällä synnyinseudullensa.
 Minne kuulut, poika, minne, lapsi?

KAARINA:

Oikein, isä armas . . .

KUSTAA:

Oikein!

*(Menee Kaarinan luo, ottaa tätä käsistä, ja katsoo
 ymmärtäen.)*

Sisko armas! . . .

MARKETTA:

Oikein!

ÄIMÄ

(lämmeten):

Syvät meilläkin on heimojuuret,
 polvin kymmenin ne näyttää voidaan.
 Kansaan vie ne, kansaan, jonka työllä
 hallakorvet viljelykseen luodaan.
 Arvo meilläkin ja työmme kilpi!
 Miehen arvo on; ja vaakunamme

väreissänsä loistaa auringossa:
 kevään ruohonpäisnä, syksyn tullen
 tähkin kellanruskein kultaa täynnään.
 Vuonna vuotuisaan sen uudellensa
 piirtää saamme synnyinseudun rintaan
 uusin töin ja uusin uskalluksin.

SPEITZ:

Aito mies oot, suora suomalainen.
 Nytpä vasta, Margareta-rouva,
 mustan maljan taidan uuteen vaihtaa.
 Nytpä, neiti nuori näyhäläinen,
 kannan juotavaksi kirkas juoma!
 Jääkööt maistamatta Saksan olvet,
 pois nyt Reinin viinit hehkuvaiset.
 Hopeaista nouda virran vettä,
 jonka kosket kuohuvaiset tänne
 kaukaa tuovat Suomen metsämaita.
 Sillä maljas, Äimä, juoda tahdon.

(Itkuun.)

Sillä huuhton kurjan, mustan karstan,
 jolla vuodet kirkkaan mielen peitti . . .
 Ei ne, jotka kulkee kunniassa,
 tietää taida kuinka sielu jäätyy,
 jähmettyy ja myrtyy miehen, jolta
 luottamus ja maine tyystin syötiin.
 Niinkuin peura, jonka askeleita
 tuhat ulvovaista sutta seuraa,
 niinkuin käärmeperven keskeen jäänyt
 siipirikko koppeloisen poika,
 niin on mieli mieron miehen, jonka

oikeus ei tuomarinkaan eessä
 äyrin hintaa arvokkaampi ollut.
 Mannut riistettiin ja maine syötiin,
 nimi tahrattiin ja virka vietiin.
 — Virkaheitto, henkipatto kurja! —
 Onko miehen rakkaus ja into,
 sääli synnyinmaansa kansaa kohtaan
 rikkomus niin määrätön ja julma,
 että siitä kaikki rangaistukset
 tuskin riittää. — Anteeks anna, veljyt,
 heikkous tää hullu anteeks anna!
 Enhän yksin liene kuorman alla.
 Koko hyljeksitty Suomen kansa
 uhriteuraan kuumaa verta vuotaa...

ÄIMÄ

(liikutettuna):

Vanha veljyt, tiedän tarkoin, kuinka
 vääryys ilkeän ja raskaan kouran
 ylles pannut on ja rintaas kalvaa.
 Oikeutta puoltamaan sä nousit,
 väärää mieltä vastaan nousit, veljyt,
 mutta jouduit silleen itse ylles
 saamaan vääryyden ja sorron vyöryn.
 Veljyt, muiden eestä kärsijäksi,
 koko Suomen suomalaisen kansan
 kärsimyksen kantajaksi jouduit.

SPEITZ

(ihmetyksin, havahtuen):

Minä? Niinkö?

ÄIMÄ:

Hartvig Speitz, sä juuri.

Heräykses hetken tiedän kauniin:
 Kerran ruotsalaista päällysmiestään
 Turun puolla muuan Jämsän poika
 kolhautti hieman nyrkillänsä
 'kalavelkaa' vanhaa maksaaksensa.
 Siitä raadin tuomiolle tuotiin.
 Ruotsalaisin artikloin ja säännöin
 umpipäin sai kuolintuomionsa.
 Pois kun vietiin, lausui poika:
 »Sen kai suomalainenkin nyt tässä
 tietää taitaa, että pää on mennyt.»
 Uhman ilmein poika kuoloon astui.
 Kaiken silmin näit ja korvin kuulit,
 sydämeesi nuoreen leimu syttyi.
 Nousit suomalaisten puoltajaksi,
 oman rinnan nostit nuolituiskuun.
 Katkeruuden, jonka, veljyt, tunnet,
 taidan ymmärtää ja kärsimyksen,
 josta katse vanhuksen nyt kertoo,
 aavistan; ja siksi miestä tässä
 sydämin ja kielin kunnioitan.

*(Ojentaa kätensä, Speitzin siihen tarttuessa puristaa
 voimakkaasti.)*

Olet, Speitz sä, Suomen kansan peitsi!

SPEITZ

(ylväällä ilolla):

Rinnan riemu täyttää! Kerran, kerran
 oiva mies ja suora suomalainen!
 Olet, Äimä veljyt, pohjaan saakka

nähty kaipaavaiseen sieluun tänne.

— Itse katson sieluus nyt ja tunnen:

tähti sieltä loistaa, tahdon tähti,

eikä armon aateloima kilpi.

Tahto tää se kerran vielä johtaa

synnyinmaan ja kansan voimaan, voittoon.

Kiiitos sulle, kiitos, veljyt Äimä!

Olet suuren kärsimyksen lohtu,

olet suuren voiton toivontähti.

(Syleilevät.)

(E s i r i p p u.)

1. Minna Canth: Murtovarkaus. 5-näyt. 5 painos. 5:—
5. Larin Kyösti: Tuhkimo ja kuninkaantytär. 4-näyt. 10:—
6. Minna Canth: Anna-Liisa. 3-näyt 2 painos. 5:—
8. Maila Talvio: Kauppaneuvoksen kuoltua. 3-näyt. 3: 50.
9. Z. Topellus: Seikkailu saaristossa. 2-näyt. 2: 50.
10. Z. Topellus: Titania ensimmäinen rakkaus. 1-näyt. 1: 20
11. Jonas Lie: Wulffie ja Kumpp. 3-näyt. 2:—
18. Z. Topellus: Regina von Emmertitz. 5-näyt. 10:—
20. Maila Talvio: Eri teitä. 4-näyt. 5: 50.
22. Eino Kallima: Kaupungista palatua. 2: 50.
24. Juhani Aho: Panu. 4-näyt. 5: 50.
25. Henrik Ibsen: Nukke koti. 3-näyt. 5:—
26. Henrik Ibsen: Pikku Eyolf. 3-näyt. 5: 50.
27. Z. Topellus: 50 vuotta myöhemmin 3-näyt. 4:—
28. Z. Topellus: Kypron prinsessa. 4-näyt. 10:—
32. I. M. Sack: Kehräävä kuninkaantytär. 3-näyt. 3:—
36. Henrik Ibsen: Merenneito. 5:—
38. Konrad Lehtimäki: Spartacus. 5-näyt. 6. 50.
39. Johannes Linnankoski: Simson ja Delila. 3-näyt. 10:—, sid. 15:—
41. Hanna Jaakkola: Ester Lönn. 5-näyt. 5:—
42. Selma Lagerlöf & Bernt Fredgren: Suortorpan tyttö. 4-näyt. 5:—
45. Artturi Järveluoma: Pohjalaisia. 3-näyt. 4 painos. 12:—
46. Ruupert Kainulainen: Karjalan kannaksella. 3-näyt. 2 p. 8:—
51. Maria Jotuni: Savu-uhri. 3-näyt. 5:—
52. Henrik Ibsen: Rakkauden komedia. 3-näyt. 10:—
53. Gerhart Hauptmann: Hannele. 5:—
54. Kyösti Somero: Danton. 4-näyt. historiallinen näytelmä. 9:—
55. Otto Al' Antila: Rannan isäntä. 2-näyt. 1: 25
56. Artturi Leinonen: Merkitty mies. 3-näyt. 5:—
57. Hjalmar Procopé: Siltalan pehtori. 4-näyt. 10:—
58. Miina Häger-Kanninen: Eron miehillä. 1-näyt. 2:—
59. Helvi Herlevi: Kuningasverta. 3-näyt. 2:—
60. Ruupert Kainulainen: Punainen pakolainen 3-näyt. 10:—
61. Selma Lagerlöf: Untuvainen. 9:—
62. Kl. U. Suomela: Vapauden veljet. 4-näyt. kieltolainäyt. 5:—
63. Nikolai Gogol: Reviisori. 5-näyt. 15:—
64. Eva Hirn: Kallilan talo. 3-näyt. 5:—
65. Maria Jotuni: Miehen kylkiluu 3-näyt. 2 painos. 16:—
66. Emil Elenius: Pirun miekka. 4-näyt. 5:—
67. Eva Hirn: Tienhaarassa. 1-näyt. 4:—
68. Romain Rolland: Danton. 3-näyt. 5:—
69. Eva Hirn: Sirkan kosija. 1-näyt. 4:—
70. Maila Talvio: Viimeinen laiva 3-näyt. 5:—
71. Larin Kyösti: Ulkosaarelaiset. 4-näyt. 15:—
72. Aino Volpio: Purjehdusmatka. 2-näyt. 5:—
73. S. Wettenhovi-Aspa: Lauantai-iltoja. 4-näyt. 5:—
74. Laura Soinne: Hukkasaari, Satunäytelmä. 3-näyt. 5:—
75. Väinö Volpio: Lönnrot on tulossa. 3-näyt. huvinäytelmä. 15:—
76. Santeri Ivalo: Juh Vesainen. 4-näyt. historiallinen näytelmä. 15:—
77. Artturi Leinonen: Herra Päätoimittaja. 2-näyt. huvin. 12:—
78. Raju Halla: Preerian Prinsessa. 3-näyt. huvin. 5:—
79. Selma Antilla: Kahdet kasvot. 3-näyt. 15:—
80. K. Kaslin: Rakkaita vihollisia. 1-näyt. 9:—
81. Gustaf von Numers: Pastori Jussilainen. 4-näyt. 10:—
82. Gustaf von Numers: Tupaantulijais-tanssit. 1-näyt. 6:—
84. Anni Swan: Lastennäytelmiä II. 10:—
85. Gustaf von Numers: Kuopion takana. 3-näyt. huvin. 12:—
86. Artturi Leinonen: Kapinoitsijat. 3-näyt. 5:—
88. Artturi Leinonen: Oikeata maahenkeä. 7:—
89. Henrik Ibsen: Päiväkummun pidot. 3-näyt. 10:—
90. Maria Jotuni: Kultainen vasikka. 3-näyt. 9:—
91. Eero Alpi: Näkymättömät tulet. 3-näyt. 12:—
92. Helvi Herlevi: Huutokauppa. 3-n. 6:—
93. L. L. Jyrähmi: Pakolaiset. 1-näyt. 8:—
94. Eero Alpi: Sininen kukka. 1-n. 5:—
95. Gustaf v. Numers: Elinan surma. 7-kuv. näyt. 15:—
96. Gustaf v. Numers: Tuukkalan tapelu. 7-kuv. 15:—
97. Gustaf v. Numers: Eerikki Puke. 5 näyt. 15:—
98. Eero Alpi: Ohi houkutusten. 5:—
99. Vilho Helanen: Heräävä heimo. 1-näyt. 5:—
100. Leinonen: Nuijapäällikkö. 12:—
101. Elsa Hästesko: Arvoituskeittäjä eli kommunisti. 10:—
102. Elsa Hästesko: Kummi rakkaus. 7:—
103. Eero Alpi: Korven äänet. 5:—
104. Olli: Tahtoisin tulla filmitähdeksi. Koululaisnäytelmä. 10:—
106. Laura Soinne: Koululaisnäytelmiä. 8:—
107. Urho Karhumäki: Kilpakiilat. 7:—
108. Hagar Sarasto: Päivärannan onnelliset. 6:—
109. Hannes Visuri: Valkoinen sankari. 5:—
110. Arvid Järnefelt: Kuolema. 15:—
111. Arvid Järnefelt: T i t u s. 15:—
112. Eero Alpi: Elämän kahleet. 30:—
113. J. A. Lehtinen, Läpi harmaan kiven. 7 mk.